

GLORIA IN EXELSIS DEO

Lukáš 2,8-14

Známe to z našich betlémů. Nad místem zrození Pána Ježíše často najdeme postavu anděla, který drží v ruce nápis *Gloria in exelsis Deo*. Je to zkrácená verze verše 14. z 2. kapitoly Lukášova evangelia. Tento verš nacházíme v příběhu, kdy se betlémským pastýřům zjeví anděl a oznamuje jim, že právě toho dne se jim narodil v Betléme Spasitel, Kristus Pán v městě Davidově. A hned na to se objeví „množství nebeských zástupů“ (či také „množství nebeského vojska“ ČSP), které chválí Boha oním známým „*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení*“ (v. 14). Co může tento andělský chvalozpěv říci nám dnes.

1. Sláva na výsostech Bohu

Když se podíváme na příběh o Ježíšově narození, nic moc slavného či slavnostního zde nevidíme. Ty okolnosti příchodu Spasitele jsou až kontrastně neslavnostní. Jsou všední až dokonce nuzné. Už třeba jen to trápení, jak naložit s nařízením císař Augusta, který vydal edikt o sčítání lidu, což obnášelo, že každý se musel vydat na cestu, aby se dal zapsat ve „svém městě“ (v. 3), tedy v tom místě, ze kterého pocházel. Pro některé to znamenalo pěknou dálku, jako např. z Nazareta do Betléma. Cesta na několik dní v nepohodlných podmínkách. A zvláště v případě Marie i v pokročilém stádiu těhotenství. Nakonec nenaleznou v Betlémě ani místo pod střechou, a tak narozeného Ježíše pokládá matka Maria do jeslí - možná v nějaké jeskyni, kam se shromažďoval dobytek. Tedy skutečně nic slavnostního. Spíše naopak.

A přece nad tímto tak neslavnostním narozením zazní andělské „Sláva na výsostech Bohu“. Andělé tímto svoláním dávají nahlédnout za kulisy viditelného. Za těmi ubohými okolnostmi se odrážela sláva Boží. Slavné Boží dění, které začíná prozařovat svět. Je v tom vlastně velmi povzbudivá myšlenka. Je to povzbuzení v tom, abychom nad sebou a nad světem kolem sebe nelámali hůl, abychom se nevzdávali naděje. Okolnosti i našeho života mohou být lidsky všelijak ubohé, nuzné a neslavnostní, všední a banální, ale to neznamená, že skrze ně nemůže přicházet něco Božího. To Boží nepřichází jen skrze zjevné zázraky a velké skutky, ale bývá často skryto právě za oponou všednodennosti. Tehdy k nám Bůh přišel zrozen vlastně ani nevíme přesně kde v tom Betlémě, byl pak uložen do jesliček. Nezbylo pro něj důstojnějšího místa. A přece zaznělo „Gloria in exelsis Deo“. A přece se za oponou té bídy a všednosti skrývala sláva Boží. Proto ani my nenaříkejme nad tím, když se nám náš život někdy jeví jako šedý, prostý, obyčejný, banální. Možná, že při tom něco důležitého přehlízíme. Možná, že ty všední okolnosti našeho života nejsou tak docela všední, jak se jeví nám. Možná se v nich nevědomky také děje něco, co má příchut' věčnosti a slávy Boží. Přemýšlejme třeba nad tím, zda nemůže slávu Boží odrážet a zjevovat i každodenní starost o děti, mytí nádobí, chození do práce, věrnost v modlitbě, pomoc někomu v nouzi, neztratit víru v pokušeních a zkouškách... Sláva Boží se přece zjevuje všude tam, kde se jakýmkoliv způsobem i dnes rodí Kristus – to, co z Krista vychází. A to vůbec nemusí mít slavnostní a velkolepou podobu.

2. A na zemi pokoj mezi lidmi

Druhá část andělského chvalozpěvu zní ... „A na zemi pokoj mezi lidmi“. Nějak to spolu úzce souvisí. Ta sláva na výsostech Bohu a pokoj na zemi. To slavné Boží dění, které se zjevilo v narození Ježíše, má za cíl přinést pokoj zemi. Tedy z těch výsostí, z těch vysokých Božích míst, z nebe, přichází ten, který zjeví zde na zemi pokoj.

Do toho slova „pokoj“ (šalom) se sbíhají slova a výhledy biblické naděje a spásy. Je to protiklad ke všemu, co ve světě a životě člověka neladí, co je disharmonické, neúplné, porušené a hříšné. Už sz proroci vyhlíželi dobu, ve které přinese Bůh zemi pokoj. Tedy obnovení, smíření, uzdravení, uvedení všeho v soulad. Tento příslib pokoje slyšíme i v tom andělském svolání. Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj... Možná nás u toho napadne otázka: A projevílo či naplnilo se nějak za tu dlouhou dobu toto andělské svolání? Cožpak není svět i po příchodu Krista vlastně stále tentýž? Je dnes pokoj na zemi, mezi lidmi? Je více pokoje mezi lidmi a v lidech než dříve? Nejspíš nikoliv.

A přece to andělské zvolání není liché. Neslibuje totiž nějakou utopickou dobu světového míru. Ale je úzce svázáno právě s příchodem Božího dítěte do tohoto světa. To on sám je tím Pokojem (Mi 5,4: „*On bude naším pokojem*“ B21). Je nazván Vládcem nebo Knížetem pokoje (Iz 9,6). V tom je pověděno něco důležitého. Totiž, že člověk, potažmo svět, nemůže dojít skutečného pokoje, pokud se nesetká s Ježíšem. Pouze skrze něj může totiž člověk dojít toho nejhlubšího rozměru pokoje ze všech, totiž smíření s Bohem. Všechny nelady člověka, světa i historie nějak vyplývají z tohoto základního odcizení mezi člověkem a Bohem. Z odvrácení se člověka od Boží tváře. V tom je podle Bible ten kořen, ze kterého roste všechno porušení a nepokoj.

Pokoj zemi, který ohlašuje anděl, spočívá tedy na prvním místě v Boží lásce k hříšníkům, těm odcizeným. Přichází ve smíření, v odpuštění a přijetí Bohem. A je to právě ono narozené dítě v Betlémě, které toto vše lidem přináší. Vždyť v něm, v celém jeho životě a příběhu, je obsaženo veliké Boží „ano“ člověku. A kde toto jako lidé prožijeme, tam je naděje, že bude i více pokoje mezi námi, mezi lidmi. Dokud nebude ten Boží pokoj v lidech samých, těžko bude mezi lidmi navzajem.

3. Bůh v nich má zalíbení

A ve třetí části andělského pozdravu nám dává nahlédnout, proč všechno to Boží slavné a nadějně dění do světa přichází. Protože „*Bůh v nich má zalíbení*“ (v lidech). Možná ten andělský pozdrav znáte také ve znění: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj **lidem dobré vůle**. To může být ovšem trochu zavádějící. Jako by ta nabídka Božího smíření a pokoje platila jen nějaké skupině lidí „dobré vůle“. Ale kdo by to měl vlastně být? Vždyť kdo z nás má vždy a ve všem dobrou vůli? A cožpak přišel Kristus jen pro nějakou zvláštní skupinu dobrosrdečných lidí? Např. v Bibli Kralické je to přeloženo trochu jinak. Je tam změna v jediném písmenku, ale mění to od základu smysl celého výroku: *Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle*. Ne tedy „lidem dobré vůle“, ale „lidem dobrá vůle“. My, lidé, skutečně nemáme vždycky dobrou vůli. Ale je to Bůh, který má dobrou vůli k nám lidem, všem bez rozdílu. A stejným směrem ukazuje i ten překlad, který jsme četli – „...*a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení*“.

To je přece nakonec sama podstata evangelia. Ne v naší dobré vůli, ale v tom, že Bůh má dobrou vůli s námi lidmi, s tímto světem, že Bůh má v lidech, v lidech hříšných a ztracených, zalíbení. Je to úžasné poselství. Bůh poslal na svět svého jediného Syna jako nabídku smíření a pokoje všem lidem, celému světu. A tato nabídka dodnes platí. Bůh se od nás hříšných a porušených štítivě neodvrátil. V Ježíši Kristu nám dal naopak najevo, že si nás zamiloval, má v nás zalíbení, má s námi dobrou vůli a přeje nám pokoj.

A tak tedy slyšme to i my dnes:

„*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení*“ (ČEP)

„*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle*“ (BK)

„*Sláva Bohu na nebi! Pokoj lidem na zemi! Zjevil lásku všem!*“ (SNC)

4. neděle adventní 20.12.2020, Sbor CB P3, M. Žemlička